

2022

3rd Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : C 6-T

[Poetics and Literary Criticism]

[CBCS]

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु दशसंख्यकानां प्रश्नानां संस्कृतेन देवनागरी-लिप्या च प्रदीयताम्। 2×10=20
  - (क) अलंकारशास्त्रस्य कानि नामान्तराणि ?
  - (ख) मम्मटस्य काव्यलक्षणं विलिख्य तत्र 'तददोषौ' इति पदस्य अर्थं स्पष्टीक्रियताम्।
  - (ग) मम्मटमते व्यञ्जनायाः किं लक्षणम् ?
  - (घ) संकेतग्रहः कुत्र भवति ? मीमांसकानां मते कुत्र संकेतग्रहः जायते।
  - (ङ) भरतस्य रससूत्रोपरि चतुर्णां व्याख्याकाराणां नामानि लिखत।
  - (च) चम्पूकाव्यस्य लक्षणं विलिख्य अर्थं स्पष्टीक्रियताम्।

(2)

- (छ) गीतिकाव्यस्य लक्षणं विलिख्य एकस्य गीतिकाव्यस्य उदाहरणं देहि।
- (ज) रूपकं कतिविधम् ? तेषां नामानि लिख।
- (झ) भरतस्य रससूत्रं विलिख्य शृङ्गाररसस्य स्थायिभावः लेख्यः।
- (ञ) यमकालंकारस्य लक्षणं विलिख्य तस्यार्थं लिख।
- (ट) समासोक्तिरिति अलंकारस्य किं लक्षणम् ? अत्र समैः पदेन किं ज्ञायते ?
- (ठ) के दीर्घवर्णाः ? गणः कतिविधः ? केच ते ?
- (ड) मालिनीचन्द्रसः लक्षणं विलिख्य तस्यार्थं लिख।
- (ढ) "अर्थो हि कन्या परकीय एव" — इत्यस्य गणनिर्णयं कुरु।
- (ण) मन्दाक्रान्ता छन्दसः लक्षणं विलिख्य तस्यार्थं लिख।
2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं देहि। एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च अवश्यं देयम्। $5 \times 4 = 20$
- (क) मम्मटमते किं काव्यस्य कारणम् ?
- (ख) कथाकाव्यस्यलक्षणं विलिख्य अर्थं लिख।
- (ग) रूपकालंकारस्य लक्षणं किम् ? उदाहरणेन सह संगतिं प्रदर्शय।
- (घ) शिखरिणी छन्दसः लक्षणं विलिख्य सोदाहरणं व्याख्या कार्थ्यं।
- (ङ) दीपक-तुल्ययोगितालंकारयोः को भेदः ?
- (च) कविराजविश्वनाथमते का लक्षणा ? तस्याः के विभागः सन्ति ? तेषु एकः सोदाहरणम् आलोच्यताम्।

(3)

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं प्रदीयताम्। $10 \times 2 = 20$
- (क) आचार्यमम्मटमते किं काव्यस्य प्रयोजनम् ?
- (ख) अलंकारशास्त्रस्य क्रमविकाशविषये एकः प्रबन्धः प्रस्तूयताम्।
- (ग) भरतस्य रससूत्रव्याख्याने अभिनवगुप्तस्य सिद्धान्तं वर्णयत।
- (घ) कविराजविश्वनाथमते महाकाव्यस्य लक्षणं विश्लिष्यताम्।